

Les i dette nummer om:

- Bispesynoden s.2
- Rapport fra høstseminaret s.3
- Prestebrev mot homohets s.6
- Konsilets 40-årsjubileum s. 8

og litt til...

Nyhetsbrev nr. 4/2005

La flere få høre hva du mener

Delta med innlegg i *Også vi er Kirkens* nyhetsbrev. Send brev eller e-post til Trine Haaland, Gustav Jensens gt. 8, 0461 OSLO / red@ogsavierkirken.no

Redaktør: Trine Haaland

OVEKs webadresse: www.ogsavierkirken.no

Leder:

Det kommer, det kommer!

For de av leserne som har savnet et siste nyhetsbrev for 2005, kan vi med glede melde om at her kommer det, vi er i det minste kun i første måned av det nye året. Når det gjelder andre saker som Også vi er Kirken er opptatt av, som nattverd for gjengifte, en mer forståelsesfull holdning overfor homofile, en oppmyking av sølibatet, kvinnelige prester ordinert som seg hør og bør innenfor Kirken, ja, da må vi nok vente lenger.

Det er lett å fortvile over en slik situasjon. Ånden og viljen som preget Det annet Vatikan-konsils bestrebelse på 60-tallet henimot en mer dialogisk, Kristusnær og inkluderende kirke, som ikke lenger anså den moderne verden som en fare, men som den verden vi alle lever i og som vi ikke skal skjerme oss mot, denne konsilets ånd som også lærte oss å anerkjenne legfolkets verdighet, myndighet og ansvar på lik linje med det prestelige hierarki, er ikke lenger den rådende, skal vi dømme ut fra de meldinger som når oss fra flere hold. Nå nylig blant annet i meddelelsene fra bispesynoden som Per Bang oppsummerer i dette nummeret.

I pastoralomsorgen finnes det ganske sikkert mange lyspunkter rundt om i menighetene. Mange ordenssamfunn og kongregasjoner holder på sin linje og kan tilby en adekvat dialog med mennesker av i dag. Men hvordan skal vi trøste oss overfor dette andre? Vi ønsker oss jo en kirke vi kan være stolte av, en kirke som er til for alle som søker den, og som først og fremst viser kjærlighet, og ikke fordømmelse. Spiste ikke Jesus med tollere og horer? Var ikke hans ord til de pliktetro fariseerne at sabbaten er til for mennesket, og ikke omvendt?

La oss gå det nye året i møte med troen på at 'det skal komme', det er jo dette vi har lært i hele adventstiden. Kirken er i endring, det har vært anderledes før, og det vil skje endringer også i fremtiden. Den ånd som nå preger Kirken er ikke endelig, selv om det nettopp kan virke som om den prøver å fortelle oss at vi er ved det endelige punkt. Godt nytt år fra redaksjonen!

Trine Haaland

Åpent seminar

Lørdag 1. april
arrangerer Også
vi er Kirken
vårseminar:

Kirken og religionsdialogen

Vi byr på et solid innlederpanel som vil beskjeftige seg med ulike sider av religionsdialogen. Blant annet vil forholdet til islam og buddhisme bli belyst.

Innledere er **Brynjuv Norheim**, universitetslektor fra Teologisk fakultet og redaksjonsmedlem av St. Olav; **Notto Telle**, teolog og prest i Den norske Kirke, med store kunnskaper om buddhisme; **Per Kværne**, professor i religionshistorie, også han med buddhisme som et av sine spesialfelt; **Anne Hege Grung**, ordinert prest fra Den norske Kirke, har arbeidet i Bymisjonen og dialogsenteret Emmaus, pågående doktorgradsarbeid om dialog mellom kristne og muslimske kvinner og deres lesning av religiøse tekster. Mer informasjon følger i neste nummer av nyhetsbrevet.

Tid: Lørdag 1. april, kaffe og te serveres fra kl. 11.30. Vi deler programmet i to med servering av varm mat kl. 14.15.

Programmet avsluttes med messe kl. 18.00.

Sted: Mariakirken, Nyveien 17, 1369 STABEKK.

Påmelding: Innen 25. mars, til Også vi er Kirken – Norge, v. Aasmund Vik, Falsensgt. 27 b, 0556 OSLO, eller via e-post: leder@ogsavierkirken.no.

Bispesynoden: Hadde vi ikke fortjent noe bedre enn status quo?

Per Bang

250 biskoper fra 118 forskjellige land kom sammen i Roma til en bispesynode. En sjelden og viktig begivenhet, man kan tenke på et slags biskopelig Overhus, et rådgivende organ som skal presentere nye tanker for ledelsen. Møtet tar opp livsviktige temaer for Kirkens fremtid – og resultatet?

"Den skjulte hensikten var at synoden som alle tidligere synoder skulle vise verden at biskopene sto uløselig sammen om alle viktige saker", skriver en korrespondent fra Roma. Referatet fra synoden oppleves som et rungende og triumferende status quo. Ikke noe er blitt endret til tross for tydelige behov for nytenkning. "The Tablet" sa på lederplass at Guds folk hadde fortjent noe bedre.

To av de mest aktuelle sakene som var oppe, var den alminnelige prestemangelen som gjør at noen steder i verden må prester lese ni messer på en søndag; og skilte og gjengiftes adgang til kommunion.

Kirken lærer som kjent at ekteskapet er uoppløselig, men det kan erklæres ugyldig dersom paret ved inngåelsen har tatt reservasjoner om muligheten for skilsmisse dersom det hele skulle svi seg. Det er en metode som helt overtydelig gir anledning til juks, og som må tolkes dit hen at i virkeligheten har dette paret ikke vært gift. Deres bryllup var en tom farse uansett hvor festlig det ble feiret.

Et forslag som ble ventilert på synoden var at hvis partene ville love å begrense sitt samliv til et lojalt vennskap så var de velkomne til alteret. Man blues bare ved å referere noe sånt. Det var da også bortkastet: Status quo består.

Behandlingen av spørsmålet bød på andre utroligheter. Kardinal Edmund Szoka foreslo en endring på et ord i teksten. Det var foreslått at "vi forstår lidelsen (suffering) hos dem som ikke kan motta kommunion fordi de er skilte og gjengifte...". Ordet "suffering" bekymret kardinalen fordi "suffering" er noe man blir påført utenfra, mens dem det her gjelder selv har valgt å leve i synd. Kardinalen foreslo at man burde nøye seg med ordet "pain". Hans omsorg var også tydelig da han fant det

upassende å snakke om "suffering" når det gjaldt aids-smittede – de hadde jo selv drevet uriktig seksuell aktivitet, og dessuten kunne kondomer til dem føre til at også anstendig gifte mennesker brukte dem.

Prestemangelen var et annet viktig tema. I Storbritannia har flere gifte prester i Church of England konvertert til den katolske kirken, og noen av dem har fått beholde sin presteverdighet. At det er et skrikende behov for prester er kjent av alle, men også her viker ikke Kirken: sølibatet kom for lenge siden for å bli. "Omvendte" anglikanske prester kan bli prester hos oss, våre egne kan ikke gifte seg.

Det er kjent at Johannes Paul II ikke ville ha diskusjon om gifte prester eller gjengiftes adgang til kommunion. Noen av deltagerne sier at siden slike spørsmål faktisk ble diskutert, måtte dette forstås som et signal mot et mildere debattklima. Andre kalte det hele for "windowdressing". En av dem sa han aldri hadde opplevet et møte hvor kardinalene så åpenbart mobbet de andre.

Biskop Per Lønning representerte Det Lutherske Verdensforbund på synoden, og fikk seg tildelt fire minutters taletid. Han skriver i "Vårt Land" 23. november 2005 at undertemaet om eukaristien og økumenikken ble stemoderlig behandlet. Man pekte på det smertefulle i det nåværende forbudet mot interkommunion, men det ble ikke sagt noe om å komme videre. Lønnings egen henvendelse dristet seg ikke til å foreskrive den katolske kirke om å skynde seg, men han spurte, høflig avdempet, om det ikke var rimelig i dette "Eukaristiens år" å gjennomtenke saken en gang til? Han fikk ikke noe svar.

Som "The Tablet" skrev: Guds folk hadde fortjent noe bedre enn dette.

Men Guds folk er også pålagt å følge sin samvittighet, og kanskje legfolks utålmodighet er veien frem mot den enhet Jesus ønsket da han innstiftet Kirken?

RAPPORT FRA HØSTENS SEMINAR: Hierarki og demokrati i Kirken

Birgit Solbu

Om det var tilfeldig eller med hensikt at seminaret var lagt til Vigilien for Kristi Kongefest, vites ikke. Men lesningene, blant annet "Herren skal være deres hyrde og føre dem til livets kilde" (Salme 23), og pater Jo Neves preken under den avsluttende messen, understreket seminarets hovedanliggende: hvordan ledes Kirken?

I våre vedtekter (punkt 1) heter det: "Også vi er Kirken Norge" er en bevegelse av legfolk og geistlighet som vil arbeide for reformer og holdningsendringer i Den katolske kirke i Norge i Det annet Vatikankonsils ånd". I pater Fjelds foredrag fikk vi eldre et nytt møte med et konsildokument, som da det utkom, betydde mye for oss, og de yngre (hvorav noen kanskje ikke har lest dekretet "Kirken") en grundig og oversiktlig innføring.

De tre siste innleggene viste at det på den ene side trengs en påminnelse om det "aggiornamento" som fant sted under konsilet, men foredragsholderne tydeliggjorde også hvor meget som til tross for enkelte "tilbakeslag", lever videre.

De rundt 50 deltakerne som fant veien til seminaret i Mariakirken på Stabekk 19. november, var med på en interessant og mangfoldig meningsutveksling. Foruten p. Arne Fjeld innledet sr. Beate Grevenkamp, Helmut Krane og Ola Tjørhom.

Dominikanerpater Arne Fjeld innledet sitt foredrag "Hierarki og demokrati i følge Det annet Vatikankonsil" med å sitere fra sin avdøde ordensbror Albert Raulins introduksjon til konsildokumentet "De ecclesia" (i den norske utgaven fra 1968 blant annet). Raulin skriver at da pave Johannes XXIII i januar 1959 besluttet at han ville sammenkalle verdens biskoper til et konsil, var ingen kompetente teologer i tvil om at kirkebegrepet ville danne midtpunktet for de kommende drøftelser. Nettopp kirkebegrepet hadde nemlig i de siste årtier før Det annet Vatikankonsil stått i sentrum av de eksegetiske og teologiske diskusjoner.

I den motreformatoriske katolisisme ble Kirken oppfattet som "et fullstendig samfunn" - *societas perfecta*; man la mer vekt på Kirken som organisasjon. De nye generasjoner

teologer benektet ikke dette syn, men var mer interessert i å fremheve Kirken som et fellesskap - *communio* - (jfr. Pius VII's rundskriv "Mystici Corporis", 1943). Parallelt hadde man begynt å fremheve *legmannens* organiske plass i helheten. Tidligere hadde Pius XI gjort legmanns-apostolatet, den "katolske aksjon", til et hjerteanliggende.

Dessuten var det pave Johannes' uttrykkelige ønske at hans kirkemøte skulle stå i *enhetens* tegn, det skulle altså ha et økumenisk aspekt.

Konsilet ville konsentrere seg om å utdype teologien om Kirken som Kristi Mystiske legeme; å fullføre det verk som Det første Vatikan-konsil hadde påbegynt, ved å fremstille bispeembedet som en integrerende del av Kirkens gudgitte forfatning; og å vise legfolkets organiske plass i helheten.

I sin videre redegjørelse trakk pater Fjeld frem konsildokumentets kapittel 2: "Guds folk", punkt 10 (*Det alminnelige prestedømme*). Her heter det bl.a.: "De som mottar dåpen, blir nemlig ved sin gjenfødelse og Den Hellige Ånds salving viet til å danne en åndelig bolig og et hellig prestedømme".

Dog består ikke bare en gradforskjell, men også en vesensforskjell mellom det alminnelige prestedømme og det ministerielle: "Den som har del i det ministerielle prestedømme, former og styrer det prestelige folk i kraft av den myndighet han er blitt tildelt, han konsekreerer det eukaristiske offer på Kristi vegne, og bærer det frem på vegne av hele Guds folk". Vi finner altså en tydelig arbeidsdeling.

Guds folk får del også i Kristi profetiske embede (punkt 12 - *Troens sans i det kristne folk*). Alle døpte - fra biskoper til legfolk - har lov til å ytre seg - men under Guds ords og lære-embedets ledelse. Man kan komme med sine råd, men disse må bli mottatt av hele Kirken - det er ikke snakk om noen "min eller din" troens sans.

Arne Fjeld viste spesielt til konsildokumentets kapittel 3, punkt 22, "Kirkens struktur i sin alminnelighet og biskopene i særdeleshed", som omhandler kollegialitet. Biskopen av Roma deler funksjoner med alle de andre biskoper - men bispekollegiet kan ikke gjøre noe *mot* biskopen av Roma.

Kollegialiteten manifesterer seg også i de enkelte biskopers respektive forhold til både den *lokale* og den *universelle* Kirke. Hver enkelt biskop er "sjefen" i sitt bispedømme, hvor han har den fulle pastorale myndighet.

Nytt etter Det annet Vatikankonsil er bispekonferanser for de forskjellige regioner, for eksempel Norden, og regelmessige synoder hvert tredje år.

Vår dominikaner poengterte at ordet demokrati ikke nevnes i kapittel 4 "Legfolket". Oppgavene er ulike (Rom. 12, 4 - 5), men alle har samme verdighet og det samme kall til hellighet (Gal. 3, 28; Kol. 3, 11). Hele Guds folk er knyttet sammen i gjensidig avhengighet. De har *andel i den kongelige tjeneste* (punkt 36). Det er altså snakk om delaktighet og samarbeid.

Legfolket er medlemmer også av det profane samfunn og kan og bør prege det. Dets kall er å innrette de jordiske ting mot Gud. Likevel bør de klart skjelne mellom de rettigheter og plikter de har som medlemmer av Kirken, og dem de har som medlemmer av det profane samfunn.

Et viktig punkt er at legfolket har *plikt* til å gjøre sin mening kjent (punkt 37) - gjennom ulike kirkelige institusjoner så som menighetsråd og pastorallråd.

Pater Fjeld viste også til dekretet "*De Apostolatu Laicorum*" eller "*Legfolkets apostolat*". Han mente at enkelte utsagn i dette dekretet (så som at de ordinerte er mer kompetente "udi teologien") nok kunne være noe preget av sin tid - i vår tid er mange legfolk, både kvinner og menn vel skolert.

Avslutningsvis nevnte pater Fjeld en liten bok fra år 2000, hvor kardinal Joseph Ratzinger kommenterer en studie han utgav sammen med Hans Maier 30 år tidligere "*Demokratie in der Kirche – Möglichkeiten, Grenzen, Gefahren*". Daværende kardinal Ratzinger påpeker at demokrati-begrepet er tatt fra folkeretten, der det gjelder folkesuverenitet, mens det i Kirken finnes et annet slags fellesskap hvor den suverene er Kristus. 30 år senere tilføyer Ratzinger at rådsstrukturene med flertallsbeslutninger fører galt av sted. Pastorallrådene har mest av alt produsert papir og det gåes ikke nok i dybden, hevder han. Ratzinger gir også et spark til det han kaller slagord-demokrati, en merkelapp han mener. Også vi er Kirken faller inn under. Focolare og Opus Dei nevnes som legfolksbevegelser det er mer verdt å satse på.

Sr. Beate Grevenkamp, C.S.J.

ønsket med sitt innlegg "*Alt er ett - vi er ett*" å ruske litt opp i gjengse oppfatninger om demokrati og hierarki.

Vårt bilde av en verden, hvor noe er oppe, noe nede, noe i sentrum, annet i periferien,

med skiller mellom land og hav, og mellom kontinenter, er forandret i og med romferdene. I astronautenes perspektiv fra verdensrommet fremstår planeten *uten* skillelinjer. Alle er i én båt; ingen har kontrollen, alle står i relasjon til hverandre. Det som skjer på motsatt side av jordkloden angår oss, det fikk mange erfare under tsunamien julen 2004. Også fra kirkelig hold kommer ropet om å ta vare på kloden, til å dele med dem som kommer etter oss. Vi må tenke mer globalt, oppfordret hun oss.

Sr. Beate nevnte noen bibelske bilder der man finner både hierarkisk og demokratisk preget tenkning, samt en mer helhetlig forståelse: I *Salme 104* heter det: "*Han grunnfestet jorden på dens støtter, den skal ikke rokkes i all evighet*". Bibelens skapelsesberetning kan høres hierarkisk ut: "*Fyll jorden og legg den under dere*" (1. Mos.1,28). Et annet bilde finner vi i Korinterbrevet: "*For vi er jo alle døpt med én ånd*". Her forstår vi at alle er ett i Kristus - alle er likeverdige. Det heter "Kristus er *hodet*" - men hvorfor ikke like godt *hjertet*, kjærlighetens prinsipp? Kanskje er man her preget av datidens prestedømme, undret sr. Beate.

Jesaias (11, 6 - 10): "*Da skal ulven bo sammen med lammet og leoparden legge seg hos kjeet. Kalv og ungløve beiter sammen, mens en smågutt gjeter dem...*" Her ser vi et fantastisk mangfold, gjensidig respekt og kjærlighet. Alt på kloden er *subjekt*, ikke *objekt*. Likeså i dette bildet: "*Og om ett lem lider, da lider alle lemmene med...*" (1. Kor. 12,26). Vår utfordring er å leve i relasjoner, og ikke late som om det vi gjør, ikke angår andre. Kanskje kan dette kalles en "feminin leve-måte", hevdet sr. Beate, men tilføyde at den ikke er forbeholdt bare kvinner.

I religionsundervisningen satte man tidligere ofte opp 3 sirkler: Nederst / lavest kom "verden", over den "kirken", og øverst "himmelen". Kirken ble oppfattet som et trygt sted for å komme til Himmelen. Etter Det annet Vatikankonsil tenker man seg snarere Kirken - Kristi brud - som godt plantet inn i denne verden. "*Guds rike er midt iblant dere*". Alle er Guds barn, sammen underveis, betrodd ulike oppgaver. Alle bidrar, alle må få kjenne at de får brukt sine evner.

Jesus viser oss noe nytt. Han avviste å utdele posisjoner. Hans kjærlighet skal være målestokk for våre relasjoner.

Sr. Beate påpekte at det kan hefte svakheter ved bruken av ordene '*hierarki*' og '*demokrati*': Vi tenker på DE og VI, på FLERTALL og MINDRETALL. Hun fremhevet

at Jesu samfunn inkluderer alle, og at vi ikke har lov til å skille det som Gud har føyet sammen. Her siterte hun Jesu yppersteprestelige bønn, der det heter at “*Jeg ber at de alle må være ett*” (Joh. 17, 21). I den forbindelse poengterte hun at Jesus ikke bare hadde 12 mannlige apostler (et symbol på de 12 Israels stammer), men at også kvinner fulgte ham, og at han antakelig hadde langt flere apostler. Kvinnene var de første som fikk vite om Kristi oppstandelse. Ved Pinsefesten ble Den hellige Ånd lovet ikke bare til de døpte, men også til hedningene og til alle mennesker.

I samtalen etter dette tankevekkende innlegget tilføyet sr. Beate at Jesu ord om at alle må være ett, er det største krav vi noen sinne har møtt. Mer enn et harmonibilde er det en kjempeutfordring, og vi må jobbe for å vise verden hvem Kristus er. Vi er underveis, og vi må la Guds Ånd arbeide med oss.

En av deltakerne nevnte at det åpner for nye perspektiver om man fremholder at ordet *hierarki* betyr “hellig ordning”. En annen påviste et slektskap mellom sr. Beates og Pierre Theilhard de Chardins tanker, og anbefalte forsamlingen å lese hans verker, for eksempel “*Det guddommelige miljø*”. En tredje beklaget at sr. Beate ikke er predikant!

Helmut Krane, tok i sitt innlegg “*Hierarki - demokrati. Hva betyr organiseringen av Den katolske kirken for religiøst liv og frelse?*” utgangspunkt i sine egne erfaringer. Han hadde sin oppvekst i en katolsk familie i Tromsø, med daglig felles bønn og regelmessige kirkebesøk.

Det var i den førkonsiliære tid: presten leste messen med ryggen mot menigheten, det var meget viktig å følge med i messeboken, man hadde en fryktpreget respekt for presten og søstrene. I omgivelsene kunne kirken nok virke noe fremmedartet - det var noe spesielt ved å være “katolsk”. Positive opplevelser til tross, følte foredragsholderen at tiden var mer enn overmoden da Det annet Vatikanconsil endelig kom. Enkelte syntes nok at endringsprosessen gikk for raskt, mens den for de mer utålmodige gikk vel sakte. Dog skjedde det forandringer: Vi betydde ikke lenger bare de øvre regioner av hierarkiet, og legfolket tilhørte ikke lenger bare den nederste del i en kirkelig pyramide. Bl.a. skulle legfolket få innsyn i kirkens / menighetens drift. Man kunne tale om Guds folks “deltagende demokrati” (demokrati i ordets gjengse betydning er intet krav i denne sammenheng).

Det er en selvfølge at legfolket stiller sine ressurser til disposisjon, og at oppgavene fordeles, slik at ikke alt faller på de velkjente “Tordenskiolds soldater”, påpekte Krane. Enhver menighet må ha sitt menighetsråd med et representativt utvalg av alle grupper: prester, søstre, legfolk. Geistligheten bør la seg inspirere av legfolks erfaringer fra deltagelse i samfunns- og yrkesliv - disse erfaringer kan brukes også i menighetslivet.

Krane fremhevet det arbeidet NUK gjør for å få de unge i tale.

Etter Kranes mening bør Den katolske kirke i Norge fremstå som en klar, nasjonal enhet. Vel er Kirken internasjonal, men i Norge, med få katolikker, har det betydning for de troende hvordan Kirken fremstår utad. Han ser en tendens til at man ved henvendelser angående de landsdekkende katolske organisasjoner ofte blir henvist til OKB. Samtlige biskoper og pastoralråd bør trekkes inn, hva både uttalelser i medier og praksis i menighetene angår.

Krane avsluttet med å nevne de troendes ansvar for og støtte til andre mennesker. Hver av oss utgjør en fasett i Guds bilde.

Dr. theol. Ola Tjørhom (som omtalte seg selv som “både leg og ikke leg”) sa i sitt innlegg “*Hierarki og demokrati i Kirkens liv*” at det er grunn til å minne om at Konsilet er Kirkens lære, og at det er en stor utfordring å få folk til å innse det. Han nevnte også at han siden sitt forrige besøk hos oss, hadde fått større forståelse for vår organisasjons berettigelse.

I Det annet Vatikanconsils dekreter ser Tjørhom særlig tre viktige momenter:

1. Kirken kan hverken beskrives som hierarkisk eller demokratisk (“*Lumen Gentium*”) - den er *communio* (felleskap) - med Den treenige Gud og med medmennesker. Vertikal og horisontal *communio* skal leves ut i Kirkens liv.
2. *Communio*-tanken har sine røtter i Det nye testaments syn på Kirken som Kristi legeme. Lemmenes forskjellighet forutsetter også en grunnleggende enhet.
3. I stedet for en embetstenkning med en verdslig hierarkisk form setter Det annet Vatikanconsil tanken om de troendes tilslutning - *sensus fidelium*. Dette anser Tjørhom for den største revolusjon i Kirkens historie - mer uventet enn Reformasjonen.

Felleskapsekklesiologien / *communio*-teologien sprenger rammen for *hierarki* og *demokrati*. Kirken blir et sted for liv i solidaritet. Vi må leve våre liv slik at vi er til gagn for hverandre, i gjensidig forpliktende forhold.

Likevel, for å beskrive hvordan *communio*-tanken skal leves ut i Kirkens liv, må vi bruke både hierarki- og demokratibegrepet, påpekte Tjørhom. Enkelte konservative vil kunne forveksle *hierarki* med kadaverdisiplin, men Kirken lar seg ikke forstå som en slags militær organisasjon. Vel brukes det i Det nye testamentet noen steder militære bilder, men da bare i beskrivelsen av forholdet mellom Kristus og de troende.

Fra såkalt radikalt hold kan man høre påstanden om at hierarkiet blir en slags tvangstrøye, mente han. Men hierarkiet er til for å tjene Kirken som fellesskap. Det er alle døptes ansvar og oppgave å tjene Kirkens liv.

Vi vet noe om styrken ved å tro sammen med Kirken (*"The Spirit of Communio"*). Privatiseringsideologien - den såkalte "kjøkkenbenkreligiøsitet" hvor enhver koker sin egen religiøse "lapskaus", er *ikke* katolsk. Enhet er imidlertid aldri det samme som total uniformitet, samtidig som mangfold ikke er "statisk pluralisme", bemerket Tjørhom.

En form for autoritet / myndighet forutsettes, men denne er forankret i Kristus og må utøves i overensstemmelse med Kristi sinnelag. Biskopene skal knytte det universelle sammen med det lokale og skape rom for mangfold. Hierarkiet skal tjene helheten og fellesskapet, og tilse at det som hører alle til, blir alle til del. Men også legfolket har ansvar for å vitne om sin tro.

Demokrati er, som hierarki, egentlig et sekulært begrep og har ikke teologisk forankring. Det innebærer vern om enkeltindividet, og er i kirkelig sammenheng klart forankret i Dåpens sakrament, som innebærer alle troende og døptes prestelige verdighet. Det gir oss altså *lik* verdighet.

Tjørhom uttrykte håp om at den biskoppelige kollegialitet igjen blir mer synlig i Kirkens liv. En grunnforutsetning for dette er den grad av fleksibilitet som kommer til uttrykk i for eksempel konsildokumentene. Tekstene er ikke entydige, og forskjellige aspekter vil til forskjellig tid være de rådende, de inngår i det såkalte "sannhetenes hierarki".

Prestebrev mot homohets National Catholic Reporter publiserte i januar i 2005 et åpent brev fra 23 navngitte prester i USA som protesterer mot den voldsomme språkbruk og tone som brukes overfor homofile av Kirkens autoriteter.

Blant eksemplene hentet fra Vatikan-dokumenter finnes det referanser til homoseksualitet som "et foruroligende moralsk og sosialt fenomen", "en alvorlig fordervelse", "godkjenning og legalisering av det onde", "skadelig for en rett utvikling av det menneskelige samfunn", "i sitt innerste vesen forvirret".

Underskriverne mener at dette ikke er en passende måte å henvende seg til medkatolikker på. Som prester har de opplevd at mange homofile praktiserende katolikker trekker seg ut av Kirken. De har erfart at det ikke er lett å være prester for disse medlemmene av menigheten, så lenge en slik språkbruk flourer.

Prestemangelen i tall

Selv om prestemangelen ennå ikke er noe stort problem i Norge, er det verdt å merke seg at situasjonen ser annerledes ut på verdensbasis, noe som ganske sikkert vil påvirke situasjonen i Norge med tiden.

I følge Vatikanets statistikker økte verdens katolikker med 42 prosent i løpet av de siste 24 år, mens antall prester i samme periode sank med to prosent. I Honduras er det for eksempel kun én prest pr. 45 000 katolikker, i følge Linda Pieczynski i Call to Action. Hun mener derfor at det ikke er riktig å importere prester fra land som har større prestemangel enn Europa og USA.

Tall fra Georgetown's Center for Applied Research in the Apostolate, viser at Afrika har én prest pr. 4700 katolikker. I Sentral- og Sør-Amerika er det ca. én prest pr. 7000 katolikker, mens det i Nord-Amerika er én prest pr. 1576 katolikker, og i Europa én pr. 1386 katolikker.

I England og Wales falt antall nye seminarister til det halve i løpet av de 10 siste årene. Antallet i dag er 200.

Det er stor tallmessig forskjell på manns- og kvinnesiden i Kirken; på verdensbasis er det 405 000 prester, mens vi har 783 000 nonner og over 1,5 millioner kvinnelige kirkelige assistenter (lay ministers), i følge FutureChurch.

Siste ord er ikke sagt om gjengifte og skilte

Den tyske kardinalen Walter Kasper har bedt om en ny overveining av spørsmålet om skilte og gjengifte katolikkers rett til kommunion. Kardinalen som er president for Det pavelige råd for kristen enhet, uttaler at han "ikke kan tro at saken er avsluttet. Det er et spørsmål som eksisterer, og vi er nødt til å reflektere over det for å kunne svare." Kasper har sammen med andre biskoper diskutert dette spørsmålet i ti år, og han har erfart at "hver eneste biskop i hvert eneste vestlige land har anerkjent at dette er et alvorlig problem." Hva synoden har

bestemt er ikke endelig, mener han, og poengterte overfor Catholic World News at også kravene om endring var blitt lyttet til. Kasper som anerkjenner sølibatet som en gave for Kirken, hevder like fullt at døren ikke nødvendigvis er lukket for muligheten til å ordinere gifte menn.

Kardinaler for kondomer

Kameruns kardinal, den 75-årige Christian Wiyghan Tumi, sa i et intervju med Deutsche Presse-Agentur, gjengitt i Tablet, at hvis den ene part i et ekteskap har HIV, er det rimelig at man bruker kondom. Han hevder at kondombruk bør forbeholdes ekteskapet, men sier at "det muligens kan tenkes videre på dette". Kardinalen viste seg likevel inneforstått med deler av Vatikanets linje, da han uttalte at "lojalitet og avholdenhet forblir den beste beskyttelsen mot Aids".

De seneste data viser at rundt 11 prosent av gravide kvinner i alle de Vest-afrikanske landene har HIV. I Kamerun har nesten en million voksne og barn HIV/Aids, og anslagsvis har 210 000 barn under 14 mistet den ene eller begge foreldrene på grunn av Aids.

Kardinal Tumi er ikke den eneste som har noe å tilføye Vatikanets prevensjonspolitik. I februar i fjor uttalte kardinal Georges Cottier, pavens personlige teolog, at budet "du skal ikke drepe" burde komme til anvendelse i tilfeller hvor seksuell aktivitet involverer en partner som er HIV-positiv. Også kardinal Javier Lozano Barragan, som innehar stolen for Det pavelige Helseråd, mener at kondombruk er akseptabelt når avholdenhet er en umulighet. Biskop Kevin Dowling of Rustenburg i Sør-Afrika har uttalt at motstand mot kondomer er det samme som dødsdom for kvinner som ikke kan insistere på avholdenhet eller trofasthet.

(Tablet 05.11.05)

RETURADRESSE:

Også vi er Kirken, c/o Trine Haaland
Gustav Jensens gt. 8
0461 OSLO

40-års jubileum for Det andet Vatikankonsil

Forrige måned, det vil si desember 2005, var det snart et halvt århundre siden Det annet Vatikankonsil ble avsluttet. Vi benytter anledningen til å sitere fra pave Johannes XXIII's åpningstale til konsilet: "I den daglige udøvelse af vort apostoliske hyrdembede sker det ofte, at vi bliver bedrøvede over at høre visse personer. Det er ganske vist personer, der brænder af religiøs iver, men slet ikke har den fornødne evne til virkelig at kunne bedømme forholdene i dag, og derfor kommer de heller ikke frem til den virkelige forståelse og erkendelse. De mener nemlig kun at kunne se undergang og mangel på frelse i det menneskelige samfunds nuværende forhold...Men vi er af en fuldstændig anden opfattelse end disse ulykkesprofeter, som altid forudsiger ulykker, som om verdens undergang var nær. I alt det, der sker for menneskene i vore dage, er det, som om menneskeheden synes at træde ind i en ny verdensorden, og heri skal man snarere se en skjult plan fra Guds forsyns side..."

(Fra den danske utgivelsen av konsil-tekstene, 1997)

Sett av
lørdag 1.
april

Så sees vi
på seminar
om
religions-
dialog

Åpent for
alle!

Nå kan du se bilder
fra seminaret på nettsidene

www.ogsavierkirken.no